

Писаренко Т. М.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту
Ришко Ю. В.,
здобувач першого (бакалаврського) вищої освіти
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ОЦІНКА ДІЮЧОЇ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УСТАНОВАХ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Методика формування бюджетної та фінансової звітності в установах державного сектору економіки в умовах цифровізації постає як складна, але водночас впорядкована система, що базується на національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС) та сучасних інформаційних технологіях. У процесі діяльності установ державного сектору здійснюється обробка даних первинних документів, сформованих за результатами господарських операцій, у систематизовану звітну інформацію, придатну для аналізу, контролю та прийняття управлінських рішень. Цифровізація облікових процесів сприяє автоматизації обробки даних, підвищенню оперативності формування звітності та посиленню прозорості управління бюджетними ресурсами.

Визначальну роль у процесі формування бюджетної і фінансової звітності в державному секторі відіграє НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності», у якому зазначено, що «фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта державного сектору за звітний період» [1]. Водночас стандарт визначає, що «метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів суб'єкта державного сектору» [1]. В умовах цифровізації ці вимоги доповнюються необхідністю забезпечення оперативного електронного обміну інформацією, автоматизованого контролю достовірності показників та інтеграції облікових систем із державними цифровими платформами.

Фінансова звітність виступає важливим інструментом інформаційної взаємодії між суб'єктами державного та недержавного секторів як в Україні, так і за її межами. Саме тому до неї висувуються підвищені вимоги щодо інформативності, прозорості та співставності показників [2]. Однією з ключових вимог є гармонізація національної системи обліку з міжнародними стандартами, а також забезпечення єдності методичних підходів до формування звітності для всіх розпорядників бюджетних коштів. Це досягається через використання методу нарахування, який дозволяє відображати доходи та витрати незалежно від моменту фактичного руху грошових коштів і наближує вітчизняну систему бухгалтерського обліку до міжнародної практики обліку.

Серед особливостей діючої методики формування звітності в державному секторі доцільно виділити високий рівень нормативної регламентації та активне впровадження інформаційних технологій у процеси обліку і звітування. Порядок складання звітності визначений нормативними актами Міністерства фінансів України та спрямований на «встановлення єдиних вимог до складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів» [3]. Важливу роль у цифровізації процесів звітування відіграє інтеграція установ державного сектору з казначейською системою обслуговування через ІТ-платформу «Є-Звітність». Використання цієї системи забезпечує автоматизацію подання звітності, підвищення оперативності обробки інформації, зменшення ризику технічних помилок завдяки автоматизованим перевіркам та посилення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів.

Разом із тим діюча методика формування бюджетної та фінансової звітності характеризується низкою проблемних аспектів. Однією з ключових проблем є дублювання показників у бюджетній і фінансовій звітності, що зумовлено одночасним використанням касового методу та методу нарахування. Наприклад, інформація про залишки коштів і рух асигнувань відображається як у формах бюджетної звітності, так і у звіті про рух грошових коштів. Це призводить до необхідності постійного узгодження показників, збільшує навантаження на бухгалтерські служби та ускладнює аналітичне опрацювання інформації.

Крім того, навіть за умов цифровізації облікових процесів залишаються окремі технічні та організаційні проблеми, пов'язані з обробкою значних масивів даних, залежністю від централізованих цифрових платформ, недостатньою інтеграцією окремих інформаційних систем та обмеженою гнучкістю у формуванні внутрішньої управлінської звітності. Часткова реалізація принципу нарахування також обмежує можливості повноцінного відображення фінансового стану суб'єктів державного сектору, унаслідок чого звітність часто виконує переважно контрольну функцію, тоді як її аналітичний та управлінський потенціал залишається недостатньо реалізованим. Додатковою проблемою є надмірний обсяг звітної інформації, що ускладнює її сприйняття та знижує ефективність використання у процесі прийняття управлінських рішень.

Отже, діюча методика формування бюджетної та фінансової звітності в установах державного сектору України перебуває на етапі активної цифрової трансформації. З одного боку, впровадження інформаційних технологій сприяє уніфікації, прозорості та підвищенню ефективності контролю за використанням бюджетних ресурсів, а з іншого – існує потреба у подальшому вдосконаленні методичних підходів, усуненні дублювання показників, розширенні застосування методу нарахування, підвищенні аналітичності звітної інформації та розвитку інтегрованих цифрових систем управління державними фінансами.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»: наказ Міністерства

фінансів України від 12.10.2010 № 1202.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10#Text> (дата звернення 10.04.2026).

2. Черкашина, Т.В. Фінансова звітність в контексті модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі. *Економічний простір*. 2021 р. С.111-117. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/171-19> (дата звернення 10.04.2026).

3. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування: наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text> (дата звернення 10.04.2026).

Піддубна В. О.,
здобувачка вищої освіти
Науковий керівник: Семенова Д.О., кандидатка економічних наук,
доцентка, доцентка кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА DIGITAL АУДИТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки інформаційні технології стають ключовою основою розвитку обліку, контролю та аудиту суб'єктів господарювання. Автоматизовані облікові системи, електронний документообіг, хмарні сервіси, ВІ-платформи, інструменти аналітики даних і рішення на основі штучного інтелекту змінюють не лише організацію бізнес-процесів, а й саму логіку аудиторської перевірки [1; 2]. Саме тому digital аудит розглядається як один із найперспективніших напрямів модернізації аудиторської практики.

Digital аудит доцільно визначати як використання цифрових технологій для збору, систематизації, обробки, аналізу та інтерпретації фінансової, облікової й управлінської інформації з метою формування обґрунтованого аудиторського висновку. Його сутність полягає не лише в автоматизації окремих процедур, а у переході до більш глибокої моделі перевірки, де особлива увага приділяється якості даних, надійності інформаційних систем, логіці цифрових потоків і внутрішнім контролям підприємства [3; 7].

Застосування інформаційних технологій суттєво підвищує результативність аудиторського процесу. Аудитор отримує можливість обробляти значні масиви даних у стислі строки, переходити від суто вибіркового процесу до суцільного аналізу операцій, оперативно виявляти аномалії, нетипові проводки, порушення в логіці формування показників і потенційні